

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**
Miroslaw Wróblewski

Warszawa, 18-10-2024

DOL.410.7.2024

**Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 2 sierpnia 2024 r. (znak: DPCiG-III.412.5.2024) pragnę w pierwszej kolejności z zadowoleniem odnotować, że aktualne kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości dostrzegło zagrożenia dla danych osobowych zgromadzonych w znacznej liczbie w księgach wieczystych.

Problemy opisane w piśmie Pana Ministra są bezpośrednim następstwem, przyjętego już jedenaście lat temu, modelu zapewnienia realizacji zasady jawności ksiąg wieczystych¹ poprzez umożliwienie nieograniczonego dostępu do treści elektronicznych ksiąg wieczystych przez sieć Internet z wykorzystaniem obsługiwanego przez Centralną Informację Ksiąg Wieczystych systemu teleinformatycznego umożliwiającego dostęp do centralnej bazy danych ksiąg wieczystych².

Nie można wszakże pominąć, że na niebezpieczeństwa związane z takim ukształtowaniem dostępu do treści ksiąg wieczystych ówczesny Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwracał uwagę już w 2010 r.³, czyli jeszcze przed

¹ Art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2023 r. poz. 1984 ze zm.).

² Art. 36⁴ ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece oraz § 2, 3 i 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1401).

³ Pismo Pana Michała Serzyckiego – ówczesnego Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z 30 lipca 2010 r. (sygn. DOLiS-033-51/10/30425) skierowane do Pana Piotra Kluzy – ówczesnego

rozpoczęciem stosowania w polskim porządku prawnym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁴. W swoich opiniach do – wówczas opracowywanego – dokumentu pt. „Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece” ówczesny organ do spraw ochrony danych osobowych ostrzegał, że utożsamienie jawności ksiąg wieczystych⁵ z powszechną dostępnością informacji, w tym danych osobowych, w tych księgach zawartych⁶ skutkować będzie nieograniczonym wykorzystywaniem przez podmioty komercyjne danych osobowych z ksiąg wieczystych do innych celów niż te, których realizacji służy jawność formalna ksiąg wieczystych, w tym do tworzenia przez te podmioty systemów informacyjno-wyszukiwawczych łączących dane osobowe z ksiąg wieczystych z innymi danymi dostępnymi w bazach danych i systemach teleinformatycznych i to przy użyciu środków technicznych pozostających poza jurysdykcją Rzeczypospolitej Polskiej. Organ wskazywał też na niebezpieczeństwo zastosowania do pozyskiwania danych osobowych z elektronicznych ksiąg wieczystych urządzeń automatycznych dokonujących wyszukiwań i pobierających te dane w sposób ciągły i masowy.

Po rozpoczęciu stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych ponownie kwestionował istniejący model udostępniania danych osobowych zamieszczonych w księgach wieczystych w wystąpieniu dotyczącym potrzeby dostosowania do przepisów tego aktu prawa unijnego zasad dostępu do danych osobowych (w szczególności numeru PESEL) zawartych w rejestrach publicznych⁷.

Jak pokazał czas – co potwierdził Pan Minister w swoim piśmie – ryzyka, przed którymi przestrzegał zarówno Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, jak i Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w pełni się zmaterializowały.

Dlatego też **Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych popiera wszelkie inicjatywy Ministerstwa Sprawiedliwości zmierzające do zwiększenia poziomu ochrony danych osobowych znajdujących się w księgach wieczystych.**

Odejście od modelu anonimowej i powszechnej dostępności do tych danych na rzecz obowiązku uwierzytelniania się przez użytkowników systemu teleinformatycznego zapewniającego dostęp do elektronicznych ksiąg wieczystych uznać należy za krok w dobrym kierunku. Z jednej strony – proponowany w piśmie Pana Ministra obowiązek uwierzytelniania się istotnie ograniczyłby możliwość

Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz pismo Pana dr Wojciecha Wiewiórowskiego – ówczesnego Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z 19 maja 2011 r. (sygn. DOLiS-033-51/10) skierowane do Pana Piotra Kluzy – ówczesnego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.).

⁵ Vide przypis 1.

⁶ Takie zaś założenie legło u podstaw wprowadzenia powszechnego, nieograniczonego dostępu przez sieć Internet do treści elektronicznych ksiąg wieczystych.

⁷ Wystąpienie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) z 26 kwietnia 2019 r. (sygn. ZSPU.023.53.2019.PM) skierowane do Pana Zbigniewa Ziobry – ówczesnego Ministra Sprawiedliwości.

stosowania tzw. robotów dokonujących automatycznych operacji wyszukiwania i pobierania danych osobowych z elektronicznych ksiąg wieczystych, z drugiej zaś – umożliwiłby spełnienie przez administratora wymogu z art. 24 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁸, także w kontekście zasady rozliczalności z art. 5 ust. 2 tego aktu prawa unijnego⁹.

Dalszej dyskusji i analizy wymagać będą szczegółowe zmiany ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych, które zapowiedział Pan Minister w swoim piśmie.

Organ właściwy w sprawie ochrony danych osobowych z zainteresowaniem oczekuje na przedstawienie konkretnych propozycji w tym zakresie i deklaruje wsparcie eksperckie w kwestiach związanych z problematyką ochrony danych osobowych.

Już wszakże na tym, wstępnym etapie, organ nadzorczy poddaje pod rozważenie Ministerstwa Sprawiedliwości, czy deklarowany pięcioletni okres przechowywania danych osobowych użytkowników logujących się do (projektowanego) systemu teleinformatycznego zapewniającego im dostęp do elektronicznych ksiąg wieczystych nie jest zbyt długi w kontekście brzmienia art. 5 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹⁰.

Łączę wyrazy szacunku,

Mirosław Wróblewski

Prezes Urzędu

Ochrony Danych Osobowych

⁸ W myśl art. 24 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679: „Uwzględniając charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze, administrator wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby przetwarzanie odbywało się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i aby móc to wykazać. Środki te są w razie potrzeby poddawane przeglądowi i uaktualnianiu”.

⁹ Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679: „Administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie (»rozliczalność«)”.

¹⁰ Art. 5 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 stanowi, że: „Dane osobowe muszą być: [...] przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane [...]”.